

Franciszek CZERSKI, klasa VI a
PSP w Janikowie

Żołnierze Wyklęci -Niezlomni Bohaterowie

W 1944 roku na drogę powstania wkroczyli Żołnierze Wyklęci, ukształtowani w patriotycznym duchu II Rzeczypospolitej. Przez następne dziesięć lat do ich szeregów przystąpiło od 120 do 180 tys. ludzi gotowych do nierównej walki, w której zwycięstwo było niemożliwe.

Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”

Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych” jest obchodzony 1 marca. Tego dnia w wielu miastach organizowany jest „Bieg Tropem Wilczym”. Ma on na celu uczczenie pamięci Żołnierzy Wyklętych, czyli członków antykomunistycznego i antysowieckiego podziemia, którzy walczyli o wolną Polskę po II wojnie światowej. Bieg organizowany jest na dystansie 1963 metrów. Liczba ta symbolizuje rok, w którym zginął ostatni z Żołnierzy Wyklętych – Józef Franczak, ps. Lalek.

Powrót Żołnierzy Niezlomnych do pamięci narodowej

Po ponad sześćdziesięciu latach Żołnierze Niezlomni powracają. Swoje imiona, nazwiska i twarze odzyskują ludzie, po których nie miał pozostać żaden ślad. Żołnierze antykomunistycznego powstania zajmują należne im miejsce w zbiorowej pamięci Polaków, także dzięki Tobie.

Formowanie się oddziałów partyzanckich

- Po zakończeniu II wojny światowej wielu żołnierzy Armii Krajowej oraz innych organizacji podziemnych nie złożyło broni z powodu braku zgody na nowy, komunistyczny rząd, a także represji ze strony władz.
- Tworzyli oni różne formacje partyzanckie, takie jak: Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość (WiN), Narodowe Zjednoczenie Wojskowe (NZW), Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP) oraz mniejsze samodzielne oddziały.
- Partyzanci rekrutowali się spośród dawnych żołnierzy AK, a także ochotników, którzy dołączali do ich szeregów.
- Oddziały liczyły od kilkunastu do kilkuset ludzi i były rozlokowane w różnych regionach kraju.

Siedem najbardziej spektakularnych akcji żołnierzy wyklętych

- **21 sierpnia 1944 r. Bitwa o Surkonty**

Pierwsza regularna bitwa między niedawnymi sojusznikami razem zdobywającymi Wilno, czyli Armią Krajową i Armią Czerwoną. Wściekli czerwonoarmiści bagnetami dobijali Polaków, którzy przeżyli bitwę. Nie oszczędzono nikogo.

- **8 marca 1945 r. Uwolnienie więźniów w Łowiczu**

Brawurowa, wręcz "filmowa" akcja akowskiej Grupy Szturmowej Szarych Szeregów, która - bez choćby jednego wystrzału i ofiar - odbiła z ubeckiego więzienia blisko 80 członków antykomunistycznego podziemia.

- **24 kwietnia 1945 r. Rozbicie więzienia w Puławach**

W biały dzień, pod nosem kilku tysięcy sowieckich żołnierzy i ubeckich funkcjonariuszy, 44-osobowy oddział WiN majora Mariana Bernaciaka "Orlika" uwolnił z więzienia w Puławach 107 więźniów.

- **7 maja 1945 r. Bitwa pod Kuryłówką**

Jedna z największych bitew "Wyklętych", stoczona przez żołnierzy Narodowej Organizacji Wojskowej z enkawudzistami pod Kuryłówką, trwała kilka godzin. Polacy zostawili za sobą 57 martwych Sowietów. Stracili 5 żołnierzy.

- **20-21 maja 1945 r. Rozbicie obozu NKWD w Rembertowie**

W wyniku akcji oddziału AK podporucznika Edwarda Wasilewskiego "Wichury", uwolniono kilkuset polskich partyzantów i żołnierzy niepodległościowych. W wyniku akcji uwolniono kilkaset osób, zabijając kilkudziesięciu enkawudzistów. Niestety, część uciekinierów została zatrzymana przez Sowietów w trakcie obławy, podczas której zbiegów szukano przy pomocy samolotów rozpoznawczych. Wszyscy zostali rozstrzelani.

- **24 maja 1945 r. Bitwa w Lesie Stockim**

Około 170 żołnierzy podziemia niepodległościowego pobiło blisko 700 enkawudzistów i ubeków wspieranych trzema samochodami pancernymi, dwoma transporterami opancerzonymi i jedną tankietką. Straty ubeków i enkawudzistów było dotkliwe (nawet 72 ludzi), przy 11 zabitych żołnierzach antykomunistycznych.

- **28 maja - 2 czerwca 1945 r. Bitwa pod Kotkami**

Seria potyczek w okolicach wsi Kotki i Palonki w województwie świętokrzyskim była jednym z największych bitew podziemia antykomunistycznego w 1945 roku. W czasie serii potyczek śmierć poniosło kilkunastu polskich komunistów i co najmniej jeden czerwonoarmista.

- **4-5 sierpnia 1945 r. Rozbicie więzienia w Kielcach**

Dowodzeni przez legendarnego kapitan Antoniego Hedy "Szarego" akowcy fortem wyprowadzili z Kielc poważne siły komunistyczne, zajęli miasto i odbili z więzienia kilkuset osadzonych przez bezpiekę niepodległościowców. W całej akcji zginął jeden niepodległościowiec, a straty komunistów wyniosły zaledwie dwie osoby.

- **9 września 1945 r. Rozbicie więzienia w Radomiu**

W wyniku trwającej niecałe pół godziny akcji 150 żołnierzy porucznika Stefana Bembińskiego "Harnasia", z radomskiej katowni bezpieki uwolniono około 300 więźniów. W akcji śmierć poniosło dwóch akowców.

- **27-28 maja 1946 r. Zajęcie Hrubieszowa**

Wspólna akcja akowców i ukraińskich nacjonalistów przeciwko Sowietom i polskim komunistom w Hrubieszowie, była rzadkim przykładem współpracy Polskiego Podziemia z Ukraińską Powstańczą Armią po rzezi wołyńskiej (mord ukraińców na Polakach). Partyzanci całkowicie zaskoczyli ubeków, którzy prawie bez walki poddali się. Winowcom „Wolność i Niepodległość” (WiN) udało się uwolnić więźniów, a na "asach", czyli cieszących się złą sławą okrutnych funkcjonariuszach partyjnych i ubeckich, wykonano wyroki śmierci. **Natomiast Ukraińcy nie zdołali zdobyć siedziby NKWD i Komisji Przesiedleńczej. Źle wystrzelony ładunek nie rozbił ściany posterunku, a silny oddział enkawudzistów odparł atak upowców (UPA-Ukraińska Powstańcza Armia).**

Oddział AK-WiN z okręgu lubelskiego

Metody działania komunistów w celu likwidacji podziemia

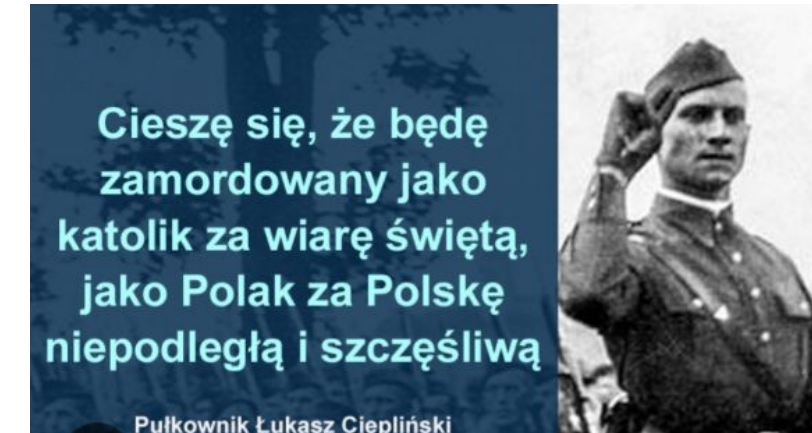
- Zakrojona na szeroką skalę akcja "Burza" mająca na celu rozbicie struktur podziemia.
- Masowe aresztowania, tortury i sądy pokazowe wobec schwytanych partyzantów.
- Wykorzystywanie agentury, prowokacji oraz akcji pacyfikacyjnych przeciwko ludności cywilnej.
- Stopniowe wyczerpywanie sił i zasobów partyzantów drogą długotrwałej konfrontacji.
- "Ustawka" - prowokacje organizowane przez UB, mające na celu skompromitowanie i zlikwidowanie podziemia.

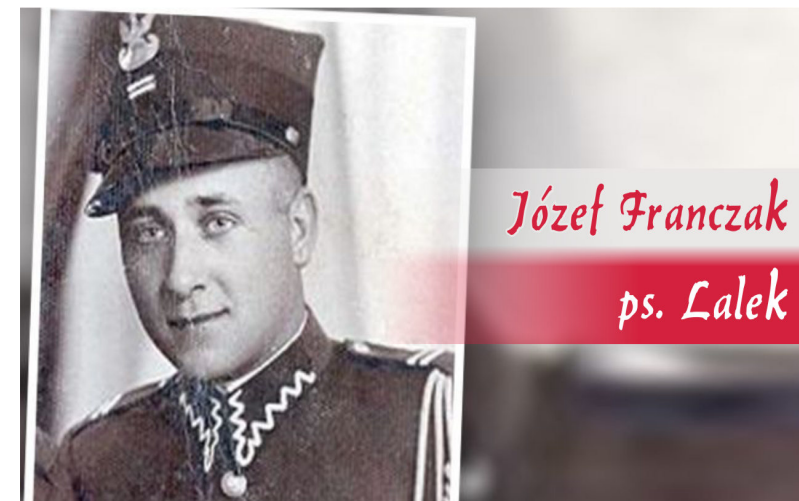
Części szubienicy w Areszcie Śledczym Warszawa-Mokotów. To tutaj, w więzieniu na Rakowieckiej, w latach powojennych komuniści więzili i mordowali działaczy podziemia niepodległościowego.

Sylwetki wybranych dowódców i żołnierzy podziemia antykomunistycznego

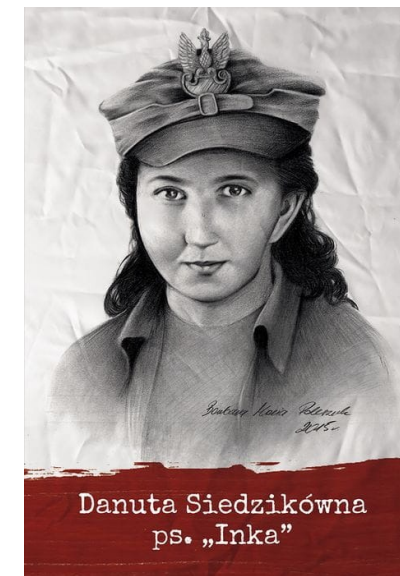
- Łukasz Ciepliński (ps. "Pług") - dowódca Zrzeszenia "Wolność i Niezawisłość", skazany na karę śmierci i stracony w 1951 roku.

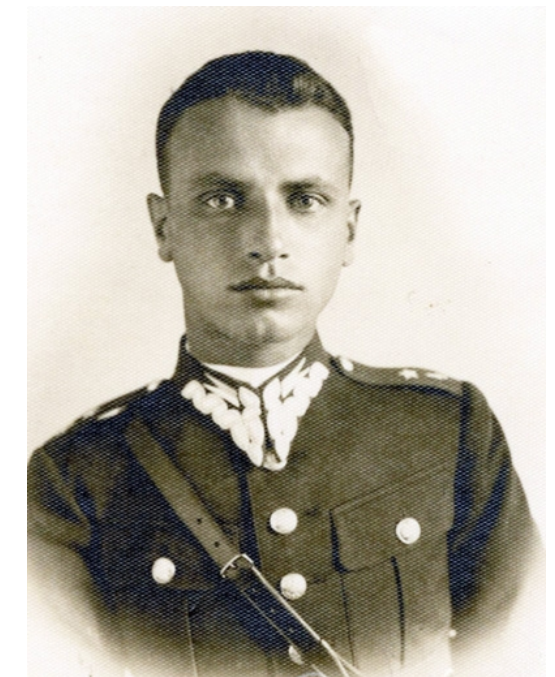
- Józef Franczak (ps. "Lalek") - legendarny partyzant z oddziału NSZ, walczył do 1963 roku, kiedy zginął w obławie.

- Danuta Siedzikówna (ps. "Inka") - sanitariuszka 5. Wileńskiej Brygady AK, stracona w 1946 roku w wieku 17 lat.

- Zygmunt Szendzielarz (ps. "Łupaszka") - dowódca 5. Wileńskiej Brygady AK, zamordowany w 1951 roku.

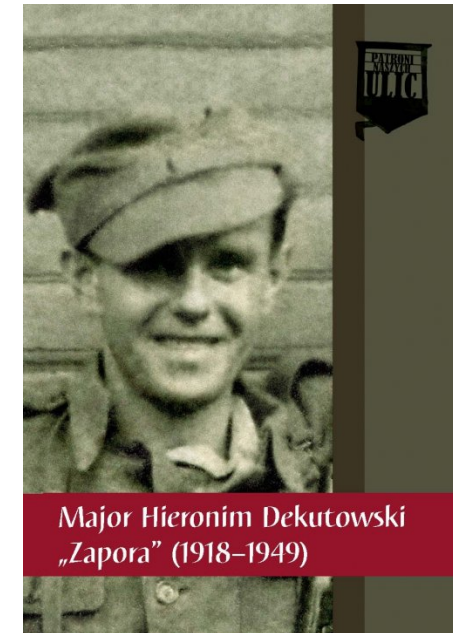
- Witold Pilecki (ps. "Witold") - oficer AK, dobrowolnie osadzony w obozie Auschwitz, aby zorganizować tam ruch oporu.

- Emil Fieldorf "Nil" - generał brygady, dowódca Kedywu KG AK.

- Hieronim Dekutowski "Zapora" - dowódca oddziałów partyzanckich na Lubelszczyźnie.

- Józef Bandzo ps. „Jastrząb” - harcerz, żołnierz AK i NZW, dowódca patrolu dywersyjnego w 5 Brygadzie Wileńskiej AK.

- Wanda Czarnecka-Minkiewicz ps. „Danka” - sanitariuszka w 5 i 6 Brygadzie Wileńskiej AK.

- Lech Leon Beynar vel Paweł Jasienica ps. „Nowina” - historyk, dziennikarz, żołnierz AK i 5 Brygady Wileńskiej AK.

- Lidia Lwow-Eberle ps. „Lala” - sanitariuszka w 5 Brygadzie Wileńskiej AK.

- Lucjan Minkiewicz ps. „Wiktor” - żołnierz AK, zastępca dowódcy szwadronu w 5 Brygadzie Wileńskiej AK.

- Franciszek Niepokólczycki ps. „Halny”, „Teodor”, „Żejmian” - żołnierz POW i AK, prezes II Zarządu Głównego WiN.

Feliks Selmanowicz ps. „Zagończyk” - żołnierz Samoobrony Wileńskiej i AK.

- Leon Taraszkiewicz ps. „Jastrząb” - żołnierz AK i DSZ-WiN, dowódca oddziału Obwodu DSZ-WiN Włodawa.

Motywy, postawy i czyny Żołnierzy Wyklętych w walce o wolną Polskę

- Głęboka miłość do Ojczyzny i niezłomna wola walki o niepodległość, wolność i demokrację.
- Odrzucenie narzuconej przez komunistów władzy i wierność złożonej wcześniej przysiędze.
- Poświęcenie, odwaga i determinacja w prowadzeniu działań zbrojnych przeciwko reżimowi.
- Obrona ludności cywilnej przed represjami komunistycznego aparatu terroru.
- Gotowość do poniesienia najwyższej ofiary, często kończącej się śmiercią.

Żołnierze Wyklęci stali się symbolem niezłomnej postawy i walki o wolność Polski.

Prześladowania, tortury i egzekucje Żołnierzy Wyklętych

- Żołnierze Wyklęci byli bezwzględnie zwalczani przez aparat bezpieczeństwa PRL.
- Byli poddawani brutalnym śledztwom, torturom i pokazowym procesom sądowym.
- Wielu z nich zostało skazanych na karę śmierci i straconych, m.in. Łukasz Ciepliński, Zygmunt Szendzielarz, Danuta Siedzikówna.
- Ich rodziny również były prześladowane i pozbawiane praw obywatelskich.
- Władze komunistyczne podejmowały działania mające na celu całkowite zatarcie pamięci o Żołnierzach Wyklętych.

Upominanie się o pamięć i upamiętnianie bohaterów

- Po 1989 roku rozpoczęły się starania o przywrócenie pamięci o Żołnierzach Wyklętych.
- Organizowane są uroczystości, nadawane odznaczenia pośmiertne, budowane pomniki.
- **Ustanowiono Narodowy Dzień Pamięci "Żołnierzy Wyklętych" (1 marca).**
- Wydawane są liczne publikacje, filmy i dokumenty przybliżające ich historię.
- W szkołach i na uczelniach organizowane są lekcje i prelekcje poświęcone Żołnierzom Wyklętym.
- Ważną rolę w przywracaniu pamięci o Żołnierzach Wyklętych odegrały organizacje pozarządowe i media.

Dziedzictwo Żołnierzy Wyklętych we współczesnej Polsce

- Stali się symbolem niezłomnej walki o niepodległość i wolność.
- Ich postawa inspirowało młode pokolenie Polaków do kultywowania patriotyzmu.
- Pamięć o Żołnierzach Wyklętych stała się ważnym elementem budowania tożsamości narodowej.
- Ich dziedzictwo jest kultywowane przez organizacje kombatanckie, stowarzyszenia i instytucje państwowe.

Znaczenie Żołnierzy Wyklętych w historii Polski

- Żołnierze Wyklęci odegrali kluczową rolę w zbrojnej walce o niepodległość Polski po II wojnie światowej. Ich determinacja i poświęcenie w obliczu terroru komunistycznego reżimu stały się trwałym elementem polskiej historii.
- Poprzez swą niezłomną postawę i heroiczną walkę, Żołnierze Wyklęci uosabiają ideały patriotyzmu i umiłowania wolności. Ich działalność była istotnym czynnikiem oporu przeciwko narzuconej przez Sowietów władzy komunistycznej.

Podsumowanie: Dziedzictwo Żołnierzy Wyklętych

Żołnierze Wyklęci pozostawili po sobie niezwykle dziedzictwo odwagi, poświęcenia i umiłowania wolności. Ich historia jest świadectwem niezłomnego ducha narodu polskiego w obliczu opresji i zniewolenia. Dzisiaj, dzięki wysiłkom wielu osób i instytucji, pamięć o nich jest przywracana i pielęgnowana, stanowiąc ważny element tożsamości narodowej Polaków.

Wezwanie do pamięci

Pamiętając o Żołnierzach Wyklętych, oddajemy hołd ich odwadze i poświęceniu. Ich historia jest lekcją patriotyzmu dla współczesnych i przyszłych pokoleń. Niech pamięć o tych bohaterach nigdy nie zgaśnie, a ich postawa będzie inspiracją do budowania silnej i niepodległej Polski.